

GAZETA TRANSLIVANIEI
Anul LXI
Nr. 28
Braşov, Sâmbătă 7 (19) Februarie
1898.

GAZETA TRANSLIVANIEI.

ANUL LXI.

„Gazeta” ieşe în na-care di.
Abonamente pentru Anstio-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la toate oficiile poştale din ţinra şi din arară si la dd. soicotori.
ADMINISTRAŢIUNEA
ADMINISTRAŢIUNEA, piaţa mare, lângă Inului Nr. 30 etagin I., pe un an 10 fl., pe şase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe şase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. s. 15 bani. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 28.

Braşov, Sâmbătă 7 (19) Februarie

1898.

Arma cu două tăişuri.

Frumoasă introducţiă face guvernul unguresc aniversării a cinci-decea dela revoluţiă din 1848, ce voesc s'o serbeze în anul acesta Ungurii cu obiectivul sgomot.

Mai întâiu ministrul Perczel arangeză cu poliţaii secreţi şi cu gendarmii o gonă contra unei închipuite conjuraţiı valabe, şi face ca foile ungurescî să-şi umple colónele cu tot felul de faime sensationale despre planurile revoluţionare ale Românilor, prezentând Ardealul şi Țera ungurescă, ca subminate cu desăvârşire de a lor conjuraţiă secretă.

Şi pe când se juca această comedie, cu reua şi duşmănoşă tendinţă de a hrăni veninul urei şi așa destul de mare în contra poporului român, şi de a-i ataca repetit şi a-i înegri lealitatea sa faţă cu tronul, pe atunci fierbea şi clocotea în comitatul Sabolciu, Zemplin, Borşod, Bacî-Bodrog, învecinate cu comitatul Peştei, ba chiar şi în acest comitat o răsăvrire şi conjuraţiă în realitate, faţă cu care însă guvernul părea că n'are ochi şi n'are urechi. Nu vedeau înaintea nasului lor pe revoluţionarii crescuţi de agitaţiă socialistă, ei umblau să-i caute prin ţinutul Braşovului.

Mişcarea agrară-socialistă în amintitele comitate a devenit însă atât de ameninţătoare, încât au trebuit să se deştepte în cele din urmă şi guvernantiı din apatia lor. Li-au venit peste cap proprietarii de prin acele ţinuturi, isgoniţi de poporul Țeran şi ameninţaţi cu morţe şi cu peire.

A recunoscut în cele din urmă guvernul, că trebuie să facă ceva pentru a pune stavilă acelei mişcări ameninţătoare. A trimis dăr militia în comitatele răsăvrite şi s'a hotărât a lua măsuri pentru ştirbirea libertăţilor publice. Libertatea presei, precum şi dreptul de întrunire să se ciontescă! Pe motiv, că ordinea publică este ameninţată de uneltirile

socialiştilor, guvernul-Banffy pregătesce un şir de măsuri reacţionare de calibrul cel mai absolutist, așa că cu ocazia aniversării a cinci-decea a revoluţiı dela 48 br. Banffy va pută cu drept cuvânt să se presente înaintea plebei din Peşa în tunica „husarilor lui Bach” cu guler înalt de aur.

Inceputul în a introduce stări reacţionare, l'a şi făcut colegul său, vrednic de el, Perczel dela interne, prin măsura ce a luat-o pentru restricţiunea dreptului de întrunire.

Până acum adunările populare se anunţau autorităţii simple cu 24 de ore înainte de ţinerea lor, şi atâtă era de ajuns, ca să se potă întruni, fără de-a mai purta grija autorităţii, care la rândul ei trebuia singură să se îngrijescă a trimite un reprezentat pentru supraveghiere. Nu s'a întemplat nici-odată, ca să fiă de lipsă a-se dobândi mai înainte permisiunea autorităţii pentru ţinerea adunării.

Notăm aici, că afirmarea din urmă are valoare numai pentru Ungurii, fiă din ceta lui Banffy, oi Kossuthiştii, ori socialişti. Faţă cu noi Români însă s'a introdus de mult sistemul reacţionar, pe care voesc să-l practice d-l Perczel acum şi faţă cu Maghiarii, pe baza ordonanţei sale celei mai noue. Ea se basază pe o ordonanţă ministerială din 1848 şi dispune, că în viitor adunările se vor pută ţine numai după ce convocatoriı lor, în urma anunţării cu 24 ore înainte, vor primi dela autoritate permisiunea, în scris se'nţelege, pentru a-le pută ţine.

D-l Perczel merge încă un pas şi mai departe, şi analog procederii sale în cauza adunărilor româneşcî, ori-ce procedere contrară ordinului său şi participarea la întruniri nepermise o califică de transgresiune, ce este a-se pedepsi cu arest până la 15 zile şi cu amendă până la 100 florini.

Ajunserăm aşadăr trumuşel dela măsurile poliţienescî luate la Braşov,

Sibiu etc. contra adunărilor noastre, dela măsurile parţiale, la un general atac asupra libertăţii de întrunire din partea regimului absolutismului constituţional.

De această întorsătură noi Români n'avem nici cea mai mică cauză de a ne întrista. Din contra trebuie să ne bucurăm, că prin ordinul dela Ferbruarie în 13 (număr ominus!) noi Români am eşit din izolare, şi cauza libertăţii noastre de întrunire siliţi vor fi şi adversarii nămului nostru din tabăra celor ce fac opoziţie guvernului, să o ia în apărare în contra absolutiştilor dela cârmă.

Astfel ni-se deschide o perspectivă mai prietinoşă, crescând şansele viitorei isbăne a dreptului nostru încălcat. Dis'am nu numai odată, că cuţitul, cu care vor adversarii noştri să curme viaţa noastră naţională, e cu două tăişuri, şi că odată el se va întorce şi în contra celor ce-l țin ađi în mână.

Acest timp etă-l că sosesce!

Foile ungurescî şi ordonanţa lui Perczel.

Etă cum se exprimă toile ungurescî asupra noiei ordonanţei prin care ministrul Perczel ia măsuri coercitive faţă cu adunările populare:

„Magyar Hirlap” dıce, de pildă, că prin această ordinaţiune ministrul Perczel a schimbat constituţiă milenară maghiară, de-ore-ce până acuma nici o autoritate ungurescă n'a dış „opresc adunarea”, ci „anunţarea adunării n'o iau la cunoştinţă” din cutare, seu cutare cauză. Acum însă ordinul ministrului dıce espres, că adunare populară nu se potă ţine decât pe baza permisiunei dată de autoritate. Ei bine — observă foia ungurescă — ceea ce atărnă dela permisiune, nu mai potă fi libertate; cel ce are drept să dea permisiune, acela are dreptul s'o şi deneghe din vre-o cauză seu alta, seu chiar fără de cauză. Prin urmare a lega dreptul de întrunire de per-

mişcarea autorităţilor, însămnă a-i face ilusorie viaţa constituţională.

Şi mai nimerit se exprimă „Magyarorszag”, care dıce, că prin această ordinaţiune ministrul de interne dă autorităţilor drept de dispoziţiune şi asupra controlului adunărilor, şi restringe astfel dreptul libertăţii. Dispoziţiunea legală de până acum, nu cunoscea dreptul de a da permisiune al autorităţilor faţă cu adunările populare. Era de ajuns, decă arangeatorii adunării anunţau cu 24 de ore mai înainte timpul, locul şi obiectul adunării şi luau răspunderea pentru susţinerea ordinii. Acest concept public se basa pe § 104 al legii electorale din 1873, care pentru adunările de partidă stabileşte numai obligămăntul anunţării, fără ca ţinerea adunării să fiă atârnatore de permisiunea autorităţii competente.... Ori-cărui cerc electoral îi stă în drept a începe mişcarea electorală îndată după fixarea alegerilor. Legea nu spune, că adunarea trebuie să stea în legătură cu actul electoral. Degăba se provocă dăr ministrul Perczel la praxă. O astfel de praxă nici nu există. În toate părţile acestei Țeri autorităţile au luat numai „la cunoştinţă” adunările anunţate, dăr n'au dış, că „le permit”. Chiar decă nu le-ar fi luat la cunoştinţă, acesta n'ar fi avut nici o influenţă asupra îndreptăţirii ţinerei adunărilor.... „Decă socialismul-agrar — „sfirşesce „Magyarorszag” — nu-l vom sugruma decât cu sânge şi fier, atunci se potă, că va urma liniştea, însă această linişte va însemna totodată şi îngroparea tuturor libertăţilor noastre”.

Câţi bani a cheltuit Banffy la alegeri? Corespondentul din Viena al organului partidei populare catolice maghiare, comunică următoarele:

S'a întemplat deja pe timpul când era ministru-preşedinte în Austria contele Badeni, că br. Banffy a venit la Viena, pentru-ca să discute cu colegii săi austriaci asupra cvotei. Conferenţa n'a avut succes, şi atunci contele Badeni a făcut observarea:

— Dăr decă am disolva amândouă parlamentele şi am ordona alegeri noue?

— Ce gândesc, d-le colegă? răspunde Banffy. Cum aşi pută suporta această? Ale-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Cristina.

De Frank Wedekind.

Să mă 'ndrept? O Dóme sfinte!
Veđi mai iute chiar
Canibalî mănăcând plăcinte
'N loc de misionari,
De cât să mă veđi pe mine
Pocăit, plin de ruşine.

De-a virtuţii părţi frumoşe
Vesel mă desbrac!
Şi scriu versuri scandalóse
Şi fumez tabac,
Pân' Satana-mi va striga:
„Hai de-acum pe mâna mea!”

Da, mi va dıce „vino ncóce”
Dracul ađi seu mâne,
Şi m'o frige şi m'o cóce
Rumen, ca pe-o pâne.
Păr şi piele, cap, picior
Tóte vor intra 'n cuptor!

Tu pe-atunci vei fi prin stele,
Ingerilor vodă,
Şi -i purta cununî, căci ele
Sunt pe-acolo modă,
Şi în purpur va scálda
Sórele fiinţa ta.

Veđi decă cât sunt de departe
Drumurile noastre!
Tu de parc avé-vei parte
Eu de drumuri próste,
La tot pasul se 'njuri
Şi să-ţi calci pe bătături.

Pacea ta, al meu răsboiul!
Sórteta imi aruncă
Drept în braţe viu ursoiul,
Ție num'o şuncă.
Mie mi cresc duşmanii o miie
Ție: prietini — şi-omenie!

Notă. Cetind deunăđi poesia acesta în *Simplicissimus* (Nr. 27), m'am hotărît să public o traducere a ei în foiletonul „Gazetei Transilvaniei”, făcând astfel cunoscut pe publicul nostru cetitor cu un poet, des-

pre care la noi se scie încă atât de puţin. Am tradus chiar această poesie, fiind ea atât de caracteristică pentru felul de a scrie a poetului. Frank Wedekind trece ađi de cel mai cras naturalist german. Opurile sale: romanul „Frühlingserwachen” şi poeziile „Fürstin Rusalka” au apărut la Schmidt în Zürich şi la Langen în München. Cel ce e cât de puţin iniţiat într'ale literaturii moderne germane, va sci îndată, care e direcţiă literară a lui Wedekind, cetind numai numele editorilor, căci opurile pe cari censura din Germania le opresce, apar la Schmidt în Zürich, ér Albert Langen e alătura cu Schuster şi Löffler din Berlin, firma editore recunoscută de căpetenie a decadenţilor.

Decă cercăm să-l comparăm pe Wedekind cu vre-un scriitor străin, ne vine îndată în minte suedezul A. Strindberg. La amândoi acelaş naturalism fără considerare, dăr pe când Strindberg e mai multilateral şi a scris în toate soiurile literare, până şi cărţi ştiinţifice, Wedekind a publicat numai poesii şi lucrări beletristice.

Dăr decă primul e un cugetător mai adânc, Wedekind îl întrece cu mult în desăvârşita artă de a povesti. „Frühlingserwachen” se asemănă mult cu romanul lui Strindberg: „Din trecutul unui nebun”, şi tracteză drama pubertăţii, a celei mai periculoşe vârste. Când paralelisăm însă un capitol din romanul suedez cu o scenă, ca cea din cel german, vedem cât e de superior Wedekind în uşurătatea şi poesia stilului. Wedekind şi Strindberg sunt şi înruđiţi de când primul s'a căsătorit cu nevasta divorţată a lui Strindberg, cu aceea emancipată femeie, despre care aflăm multe în „Trecutul unui nebun”.

Opurile lui Wedekind sunt nisce mărgăritare literare, când le auđi cetite bine, așa ca să apară conţinutul în minunata haină, pe care autorul a sciut să le-o dea. Eu l'am auđit pe poet însuşi în „societatea literară” din Lipsca, unde şi-a cetit o mare parte din scrierile sale. Scenele de dragoste te umpleau cu fior, vorbele amănţilor erau spuse în cerscul grai al iubirei. Ér umorul, care străbate prin toate lucrările poe-

Henneberg-Seide

von 45 kr. bis fl. 14.65 p. Met. — nur ächt, wenn direct ab meinen Fabriken bezogen — schwarz, weis und farbig. — in den modernsten Geweben, Farben und Dessins. **An Private** porto- und steuerfrei ins Haus. Muster umgehend.

G. Henneberg's Seiden-Fabriken
(k. u. k. Hofl.), Zürich.

Cursul pieței Brașov

Din 18 Februarie 1898

Banota rom. Camp.	9.48	Vënd.	9.50
Argint rom. an. Camp	9.42 1/2	Vënd.	9.44
Napoleon'orl. C mp.	9.52	Vënd.	9.54
Galbe. I Camp.	5.60	Vënd.	5.65
Ruble Rusesci Camp.	127.—	Vënd.	127. 1/2
Mărci germane Camp.	58.60	Vënd.	58.75
Lire turcesci Camp.	10.70	Vënd.	10.78
S r. s. f. onc. Albina 5%	101.—	Vënd.	102 —

Convocator.

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii „SOMEȘANA“ din DEJ,

prin acésta se invită în sensul §-lui 16 din statutele institutului la a VIII-a adunare generală ordinară, care se va ține la 28 Februarie st. n. 1898 la 10 ore a. m. în localul institutului.

OBIECȚELE:

1. Raportarea direcțiunii și comitetului de revisiune despre gestiunea anului 1897.
  2. Decidere asupra distribuirii profitului curat.
  3. Esmiterea alor 3 membri pentru verificarea protocolului.
- Domnii acționari sunt rugați a observa condițiunile §§ lor 18, 19 și 20 din statutele Institutului.
- Dej, la 12 Faur 1898.

Direcțiunea.

Contul-Bilanțului

ACTIVE			PASSIVE		
	fl.	cr.		fl.	cr.
Cassa în număr	9670	62	Capital	100000	—
Cambii de bancă	213100		Depuneri	201833	14
Cambii cu asigur. hipotecară	224192	437292	Fond de rezervă	24961	60
Imprumut hipotecar	62581		Fond special de rezervă	489	30
Imprumut pe obligații	10352	50	Fond scopurilor culturale	570	80
Efecte	6329		Fond de pensii	9795	83
Bon în Giro-Conto	3633		Reescompt	182588	50
Capital	5854	84	Dividendă	317	10
Debitorii	8903	70	Creditorii	2075	42
			Interese anticipate pe 1898	7865	39
			Profit transpus	395	—
			Profit curat	13724.58	14119.58
	544616	66		544616	66

Contul Profit și Perdere

EȘITE			INTRATE		
	fl.	cr.		fl.	cr.
Interese:			Interese:		
după depuneri	644.47		dela cambii	31631.71	
„ reescompt	12354.52		dela hipotecare	4479.33	
„ fond de rezervă	961.60		dela imprum. pe obligațiuni	768.85	
„ fond de pensii	556.35	23516	94		
Spese:			Efecte, de întârziere și com-petință	13008.42	49888
salare și marce de prezență	6107.20				31
Chiria	400.—		Profit transpus	395	—
de birou, tipări-turi și porto	1430.01	7937			
Dare:					
directă și comun	3102.76				
după depuneri	964.44	4067			
Competință de timbru	197	38			
Abscrieri	445	—			
Profit curat	14119	58			
	50283	31			50283
					31

Dej, la 31 Decembre 1897.

S. Rus m. p., secretar.

Direcțiunea:

D. Vajda m. p., Dr. T. Mihail m. p., Ioan Velle m. p., Gregoriu Pușcariu m. p.,
președinte. director executiv. T. Herman m. p., F. Holosu m. p.
S. Rus m. p., Dr. V. Ramonczai m. p.

Esaminând conturile de mai sus, le-am aflat esacte intru toate.

Dej, la 12 Faur 1898.

Comitetul de supraveghiere:

A. Cosma m. p., J. Lissai m. p., Dr. G. Tripon m. p.,
Dr. A. Popu m. p., Mateiu Popu m. p.

UN SILVICULTOR român cu experiență și cu prăcsă în serviciul statului său pe vr'un domeniu particular, **pöte afla ocupațiune imediat pe domeniile Domnului G. Gr. Cantacuzino** fost președinte al senatului României.

Doritorii de a ocupa acest post să trimită pe adresa D-lui G. Gr. Cantacuzino, București, calea Victoriei Nr. 167 următoarele acte:

- a) Diploma de absolvire a unei școle speciale de agricultură.
- b) Certificat că a servit la stat, său pe vr'un domeniu particular.
- c) atestat de bună purtare.
- d) știință de carte românească. 2—15,150.

Nr. 20799—1897

PUBLICAȚIUNE!

Joi în 24 Februarie a. c. înainte de prânz la 10 ore se va preda pe cale de licitațiune minuendă furnisarea materialului de pietriș recerut în suburbii și împrejurime pentru anii 1898, 1899 și 1900.

Quantitatea pietrișului pro 1898 recere 2924 de prisme, parte pietriș făcut parte pietriș de riu.

Oferenții au de a-și ascerne până Joi în 24 Februarie a. c. înainte de prânz la 10 ore la oficiul orășenesc economic, unde se va ținea și licitațiunea, ofertele provădute cu timbru de 50 cr., cu vadiu de 5% și cu dechierațiunea, că oferentului i sunt

cunoscute condițiunile de oferte și că se supune lor.

Condițiunile de oferte se pot examina în decursul orelor de oficiu la oficiul orășenesc economic.

Brașov, 8 Februarie 1898.

149, 1—1

Magistratul orășenesc.

Nr. 132—1898.

Publicațiune.

Lucrările construirii unei șosele nouă dela fabrica de petrolu Grünfeld până la locul militar al dărei la țintă respective până la noul magazin de munițiune, preliminară cu 3332 fl. 11 cr. se va ținea în 28 Februarie a. c. înainte de prânz la 10 ore la oficiul orășenesc economic o pertractare de oferte.

Oferenții au de a-și ascerne până la amintita oră la oficiul orășenesc economic ofertele scripturistice sigilate și provădute cu vadiu de 5% din suma preliminară.

În oferte este a se aminti în cifre și litere, scădământul oferat și dechierațiunea, că oferentului i sunt cunoscute planurile și preliminarile de spese și că se supune lor necondiționat.

Condițiunile de oferte, planurile și preliminarile de spese se pot până în ziua pertractării de oferte examina la autoritatea orășenescă economică în decursul orelor de oficiu.

Brașov, 4 Februarie 1898.

149, 1—2

Magistratul orășenesc.

Renomitele semințe de legumi și flori a le lui MAUTHNER

se capeta în pachete sigilate și provădute cu marca oficială de contravență „Ursu“ în magazinele mai mari de Coloniale și ferării.

Firma **Edmund Mauthner** din **Budapesta**, Strada Andraszy Nr. 23 garantează numai pentru conținutul acelor pachete cu semințe **pros-pete și veritabile**, care vor fi provădute cu numele **Mauthner** și cu marca „Ursu“, cum se vede din ilustrația alăturată.

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provădută cu marca de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de lequire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbiciose la stomach și pantece, în contra cărcelor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bôle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încöce. — Prețul unei cutii originale sigilate 1 fl. v. a.

Ensfificațiunile se vor urmări pe cale judecătörescă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este förte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de soldină și reumatism și a altor urmări de recelă. Prețul unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Apa de gură-Salicyl a lui Moll.

(Pe basa de natron Acid-salicylic)

La întrebunțarea dîlnică, cu deosebire importantă pentru copii de ori-ce etate și adulți, asigură această apă de gură conservarea sănătösă și mai departe a dînilor. Prețul sticlei provădute cu marca de apărare a lui A. Moll 60 cr.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,
c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9.

Comande din provinciă se efectuează dîlnic prin rambursă postală.

La depozite să se cëră anumit preparatele provădute cu iscälitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Franz Kellemen și engros la D. Eremia Nepoșil, Teutsch & Tartler.